

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

pt. *Skuteczność regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych*,

wydruk komputerowy, Rzeszów 2015, str. 231

Autor: Justyna Kunysz

Promotor: dr hab. prof. nadzw. Ludwik Żukowski

Przedmiotem rozprawy jest ocena skuteczności regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych. Jej główną tezą jest uznanie, iż skuteczność regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych nie jest wysoka; występuje zbyt daleko idąca ingerencja regulacji prawa publicznego w sferę prywatności jednostki, a dokładniej w jej dane osobowe. Prywatność i ochrona danych osobowych są ze sobą wzajemnie związane w tym sensie, że prawo jednostki do ochrony jej danych osobowych jest komponentem prawa do prywatności.

Rozwinięciu przedstawionej tezy służy przyjęta systematyka rozprawy; całość rozważań została ujęta w siedmiu rozdziałach i zakończeniu.

W rozdziale pierwszym została omówiona analiza teoretyczna zagadnień dotyczących skuteczności prawa. Zaprezentowano w nim m. in. określenia i rodzaje skuteczności prawa, a także czynniki, które ją warunkują i jednocześnie ograniczają. Ponadto przyjęto, że skuteczność regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych można powiązać z celem przyświecającym chęci wprowadzenia przez prawodawcę do obowiązującego systemu prawa ustawy o ochronie danych osobowych¹, a więc aktu o znaczeniu podstawowym, wyznaczającym standardy w zakresie ochrony danych osobowych.

W części drugiej rozprawy przedstawiono proces kształtowania prawa do ochrony danych osobowych. Zaprezentowano go poprzez ukazanie ewolucji regulacji prawnych w tym obszarze na płaszczyźnie międzynarodowej, unijnej i krajowej.

Rozdział trzeci dotyczy podstawowych rozwiązań prawnych w zakresie przetwarzania i ochrony danych osobowych. Zinterpretowano w nim m. in. pierwszoplanowe pojęcia z zakresu ochrony danych osobowych oraz podstawy prawne i zasady przetwarzania danych osobowych jednostki

---

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r., Dz. U. 2015, poz. 2135.

W czwartym rozdziale rozprawy ujęto możliwości ograniczania prawa do ochrony danych osobowych. Zostało to zrealizowane poprzez przedstawienie i zanalizowanie formalnych i materialnych przesłanek pozwalających ingerować w prawa i wolności jednostki zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej².

W części piątej rozprawy zestawiono wybrane przepisy odnoszące się do różnych przypadków, które osłabiają prawo do ochrony danych osobowych i przez to wpływają na skuteczność jego regulacji prawnych. W tym kontekście zasadnicze znaczenie mają wprowadzone przez ustawodawcę ograniczenia prawa do ochrony danych osobowych, które naruszają jego istotę. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej dopuszcza możliwość ograniczania prawa do ochrony danych osobowych, ale według określonych w niej reguł; tymczasem wspomniane ograniczenia niejednokrotnie zostały wdrożone w sposób niezgodny z założeniami konstytucyjnymi, przez co ich funkcjonowanie wywołuje negatywne konsekwencje i zagrożenia dla celów oraz istoty ochrony danych osobowych jednostki. Odrębne regulacje ustawowe rozszerzyły sferę ingerencji w dane osobowe jednostki poprzez systematyczne rozszerzanie katalogu podmiotów i organów mających dostęp do danych osobowych jednostki, a także rozbudowywanie zakresu udostępnianych danych osobowych z uwagi na konieczność uwzględnienia interesu publicznego w postaci bezpieczeństwa państwa, czy porządku publicznego. Zapewnienie bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego to najczęstsze przypadki z powodu, których prawo do ochrony danych osobowych ulega „osłabieniu”; stanowią one wyznaczniki nieskuteczności regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych ponieważ zestawienie potrzeb ograniczania prawa do ochrony danych osobowych z koniecznością zabezpieczenia danych osobowych wywołuje pewien konflikt interesów w rozwiązaniu którego konieczne jest wyważenie prawnie chronionych wartości.

W rozdziale szóstym rozprawy wskazano, iż na skuteczność regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych wpływa także konieczność uwzględnienia innych praw przysługujących indywidualnie jednostce, w tym prawa do informacji publicznej. Odmienne ukształtowane cele obu praw powodują, że pozostają one względem siebie w stosunku konkurencyjności, a nawet napięcia. Taka relacja oznacza, że dążenie do realizacji celów prawa do informacji publicznej odbywa się równoległe z osłabianiem realizacji celów prawa do ochrony danych osobowych i w tym sensie oddziałuje na skuteczność jego regulacji prawnych.

---

² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r., Dz. U. nr 78, poz. 483, z późn. zm. i sprost.

Ostatni siódmy rozdział rozprawy traktuje natomiast o negatywnych konsekwencjach i zagrożeniach dla ochrony danych osobowych związanych z postępowaniem technologicznym i ekspansją Internetu. Ich rozwój niesie niebezpieczeństwo ingerencji w dane osobowe jednostki wbrew jej woli i bez jej wiedzy, a ta ma prawo samodzielnie decydować o tym jakie informacje, które jej dotyczą, mogą zostać upublicznione. Postęp technologiczny i rozpowszechnienie Internetu spowodowały również, że pojawiły się nowe kategorie danych osobowych podlegających ochronie; danymi osobowymi mogą być bowiem informacje, które pozwalają ustalić właściwą osobę chociażby poprzez urządzenia z których ona korzysta. Te obszary aktywności jednostki wymagają zapewnienia chociażby minimalnych standardów w zakresie ochrony danych osobowych, a regulacje prawne nie zawsze nadążają za pojawiającymi się w tym przedmiocie innowacjami, bądź ich w ogóle nie ma.

Rozprawę zamyka podsumowanie analiz przeprowadzonych w ramach poszczególnych rozdziałów. Stanowi ono podstawę do wskazania jakie przyczyny przesądziły o niskiej skuteczności regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych.

W rozprawie przyjęto stan prawny na dzień 31 grudnia 2015r.

Justyna Kurysa
21.12.2015r.